

Digest cu privire la libertatea de întrunire pe timp de pandemie Nr.9

---

7 decembrie 2021

Autori: Florin Gîscă, Alexandru Postica.

Toate drepturile sunt protejate. Conținutul publicației poate fi utilizat și reprodus în scopuri nonprofit și fără acordul prealabil al Asociației Promo-LEX, cu condiția indicării sursei.

Publicația a fost realizată în cadrul proiectului “Susținerea dreptului la protest în Republica Moldova / Susținerea dreptului la libertatea de întrunire în Republica Moldova”, implementat de către Asociația Promo-LEX, cu suportul financiar oferit de către *Parteneriatul Internațional Pentru Drepturile Omului (IPHR)*.

Opiniile exprimate în publicație aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al *Parteneriatul Internațional Pentru Drepturile Omului (IPHR)*.

CUPRINS

INTRODUCERE	3
Evoluția reglementărilor cu impact asupra întrunirilor publice din luna noiembrie 2021	4
Situațiile analizate în luna noiembrie 2021	5
26.11.2021 Chișinău Protest în fața Primăriei mun. Chișinău și MAI	5
RECOMANDĂRI	6

INTRODUCERE

Promo-LEX este o Asociație Obștească, care are drept scop dezvoltarea democrației în Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană, prin promovarea și protejarea drepturilor omului, monitorizarea proceselor democratice și consolidarea societății civile.

Elaborarea digestului cu privire la libertatea de întrunire are menirea să asigure și să protejeze dreptul la întrunire în contextul restricțiilor impuse în timpul pandemiei de COVID-19. Promo-LEX monitorizează în timp real modul de exercitare și de respectare a dreptului la întrunire în contextul pandemiei de COVID-19 în Republica Moldova. Scopul acestui efort de monitorizare constă în identificarea promptă a oricărei probleme, care ar putea afecta negativ exercitarea dreptului la întrunire și protest pașnic. Acest document și cele care vor urma, vin în suportul soluțiilor pentru eliminarea încălcărilor și limitărilor nejustificate ale dreptului la întrunire pașnică și protest.

Monitorizarea se efectuează de la distanță prin intermediul instrumentelor media online sau de monitorizare la fața locului. Experții analizează inclusiv modificările cadrului legal care afectează libertatea de întrunire, impactul practic al restricțiilor, abuzurile și tratamentul inegal din partea instituțiilor publice (inclusiv poliția și carabinierii), obstacolele, sancțiunile și alte probleme împotriva persoanelor și organizațiilor care exercită dreptul la libera întrunire, inclusiv prin protest offline și online.

Autorii au luat ca punct de pornire situația de facto creată în contextul măsurilor anti-pandemice impuse de autorități în anul 2020, când a fost instituită prima dată starea de urgență de către Parlamentul Republicii Moldova, iar ulterior și starea de urgență în sănătate publică.

Digestul va fi realizat lunar, astfel încât să producă un reper al modului de desfășurare a întrunirilor publice în Republica Moldova în context pandemic pe parcursul anului 2021. Pentru o mai bună înțelegere a analizei situațiilor, conținutul este împărțit în trei componente:

- constatări (sinteza situației obținute din informațiile publice plasate în câmpul mediatic, analiza documentelor/datelor din spațiul public, suprapunerea declarațiilor actorilor implicați);
- încadrare juridică (analiza succintă a normelor legale naționale, după caz internaționale, care se aplică situației descrise în constatări și în baza cărora sunt formulate concluziile);
- concluzii (expunerea subiectivă a echipei de analiză bazată pe constatările expuse racordate la normele de drept);

Totodată, în situația în care, vor fi identificate situații de criză sau aplicarea abuzivă a unor acțiuni din partea angajaților structurilor de forță, autorii vor încerca să identifice soluții legale pentru apărarea drepturilor persoanelor vătămate.

Evoluția reglementărilor cu impact asupra întrunirilor publice din luna noiembrie 2021

Spre finalul lunii noiembrie 2021, Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică (CNESP) a adoptat două hotărâri care însă au avut impact redus asupra întrunirilor publice.

Prin [Hotărârea nr. 65 din 26.11.2021](#), CNESP a decis prelungirea, până la 15.01.2022, pe întreg teritoriul Republicii Moldova, a stării de urgență în sănătate publică declarată prin [Hotărârea nr. 61 din 09.09.2021](#), cu posibilitatea de revizuire a termenului în funcție de evoluția situației epidemiologice la nivel național.

Prin [Hotărârea nr. 66 din 28.11.2021](#), au fost impuse restricții cu scopul limitării circulației noii tulpini SARS-CoV-2 Omicron. În acest scop a fost interzis accesul pe teritoriul Republicii Moldova, prin punctele de trecere a frontierei de stat, a cetățenilor străini și apatrizilor care, în ultimele 14 zile, au călătorit în Africa de Sud, Lesotho, Botswana, Zimbabwe, Mozambic, Namibia, Eswatini și Malawi. Iar cetățenii Republicii Moldova care intră în Republica Moldova și care, în ultimele 14 zile, au călătorit în statele enumerate vor completa, în mod obligatoriu, fișa epidemiologică, precum și vor semna declarația pe propria răspundere de a respecta regimul de carantină de 14 (paisprezece) zile, inclusiv pentru cei care au fost vaccinați sau care au suportat boala.

În data de 23.11.2021, Comisia Extraordinară de Sănătate Publică a municipiului Chișinău (CESP) a municipiului Chișinău a stabilit prin [Hotărârea nr. 48 din 23.11.2021](#) nivelul de risc "Alertă cod Portocaliu" pe teritoriul municipiului, având în vedere incidența COVID-19 de 113,4 la 100.000 populație constatată prin raportul prezentat de Centrul de Sănătate Publică Chișinău. Nivelul de risc s-a redus, după ce în luna octombrie fusese menținut ([Hotărârea nr. 47 din 29.10.2021](#)) nivelul de risc „Alertă cod Roșu”, cu pronostic epidemiologic nefavorabil.

În 23.11.2021, mai multe organizații din cadrul Platformei Naționale din Republica Moldova a Forumului Societății Civile din Parteneriatul Estic au lansat un [Apel public cu privire la abordarea bazată pe drepturile omului în hotărârile CNESP](#) adresat Guvernului Republicii Moldova, cu solicitarea de a include în componența Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică a unor experți în domeniul drepturilor omului pentru a asigura conformitatea hotărârilor CNESP cu standardele internaționale de drepturile omului. Anterior, în data de 15.09.2021 Guvernul Republicii Moldova [a completat componența CNESP](#) cu noi membri, specialiști în domeniul sănătății publice, inclusiv un reprezentant al societății civile.

Totodată luna noiembrie a fost marcată de mai multe întruniri electorale în contextul alegerilor locale noi în mun. Bălți și alte localități din Republica Moldova. Primul tur al alegerilor locale noi au avut loc în data de 21 noiembrie 2021, în timp ce turul doi al alegerilor a fost planificat pentru data de 5 decembrie 2021. Pentru perioada lunii noiembrie Misiunea de Observare a alegerilor Promo LEX a identificat cel puțin 137 întruniri electorale. În mare parte însă concurenții electorali nu au păstrat distanța socială, iar participanții la întrunire nu au purtat măștile de protecție.

În 30.11.2021 în Republica Moldova erau vaccinate cu schema completă 937 115¹. În total, la sfârșitul lunii în cadrul instituțiilor medico-sanitare spitalicești, erau internate 1482 persoane confirmate cu infecția COVID-19. Dintre acestea, 515 erau în stare gravă, iar 180 în stare extrem de gravă - internate în terapie intensivă și 26 aflate la respirație asistată. În tratament la domiciliu cu forme ușoare și moderate de COVID-19 se aflau 4 079 persoane, iar 9 639 erau sub supraveghere la domiciliu.

1. <https://covidinfo.gov.md/stats>

26.11.2021 | Chișinău | Protest în fața Primăriei m. Chișinău, MAI și IGP

Constatări:

- În data de 26.11.2021, membrii Grupului de lucru pentru Transport Alternativ și alți bicicliști au desfășurat un protest sub forma de marș pe biciclete .
- Începând cu ora 18:00, circa 30-40 de persoane pe biciclete s-au deplasat din scuarul liceului Gheorghe Asachi spre Primăria municipiului Chișinău și Ministerul Afacerilor Interne. Participanții la întrunire s-au oprit pentru a protesta în fața celor două instituții, care după cum afirmă protestatarii sunt responsabile de crearea infrastructurii pentru biciclete în Chișinău și respectiv de modificarea și îmbunătățirea Regulamentului Circulației Rutiere.
- Protestatarii au solicitat dezvoltarea infrastructurii dedicate pentru biciclete și alt transport alternativ.
- O parte din participanți au purtat măști de protecție. Protestatarii nu au scandat, dar în schimb au utilizat sonerii, clopoței, claxoane la biciclete și alte sisteme de percuție pentru a atrage atenția publică.
- Organizatorii întrunirii nu au depus o declarație prealabilă la primăria municipiului Chișinău cu privire la desfășurare întrunirii.

Încadrarea legală:

- » Întrunirea se încadrează în prevederile Legii nr. 26. Conform articolului 12 (5), nu este obligatorie notificarea autorității administrației publice locale în cazul întrunirilor cu un număr redus de participanți (mai mic de 50 de persoane).
- » Potrivit Hotărârilor CNESP/CMESP în vigoare la momentul întrunirii, au fost menținute în mare parte portul obligatoriu al măștilor de protecție. Însă sporadic s-a încălcat obligația de respectare a distanței fizice de minim un metru între participanți.

Concluzii:

- Întrunirea a fost desfășurată în limitele legale cu respectarea în mare parte a condițiilor impuse de CNESP, deși pe parcursul întrunirii au fost văzute situații de nerespectare a păstrării distanțării fizice de un metru.
- Utilizarea metodelor sonore alternative (percuție, sonerii) în locul scandărilor este de apreciat în condițiile pandemiei, având în vedere că scandările favorizează răspândirea particulelor purtătoare de virus SARS-CoV-2, ceea ce prezintă risc sporit de infectare într-un grup compact. Înlocuirea scandării lozincilor cu metode sonore alternative este și una dintre recomandările analizei CPR Moldova³ privind siguranța și responsabilitatea pentru desfășurarea întrunirilor în timp de pandemie.

2. <https://www.facebook.com/velochisinau/>

3. Protest pe pandemie: întrebări și răspunsuri despre siguranță și responsabilitate <https://cpr.md/2020/12/05/protest-pe-pandemie-intrebari-si-raspunsuri-despre-siguranta-si-responsabilitate>
<https://www.facebook.com/CPRMoldova/videos/493690155258062/>

RECOMANDĂRI

- Examinarea de către Guvern / Ministerul Sănătății a opțiunii de includere în componența CNESP a experților în domeniul drepturilor omului, pentru a asigura conformarea hotărârilor la standardele de drepturile omului.
- Respectarea indicațiilor CNESP cu privire la obligativitatea purtării măștilor de protecție și distanței în cadrul întrunirilor publice.
- Utilizarea de către participanții la întruniri a metodelor de exprimare publică care să reducă la minim posibilitatea răspândirii infecției COVID-19, cum ar fi renunțarea la scandări în schimbul altor mijloace sonore, precum și aplicarea altor metode de reducere a riscurilor cum ar fi purtarea măștii, păstrarea distanței și întrunirea în spații mai largi.

